

Nr 35.

Ankom till riksdagens kansli den 16 maj 1933 kl. 2 e. m.

Utlåtande, i anledning av vissa framställningar angående pensioner och understöd, att utgå av affärsdrivande verks medel m. m.

Bankoutskottet får härmed avgiva utlåtande över nedannämnda till utskottet hänvisade framställningar rörande pensioner och understöd, att utgå av affärsdrivande verks medel m. m.

Beträffande utredningen i de ärenden, som behandlas i utlåtandet, får utskottet, i den mån redogörelse i det följande ej lämnas, hänvisa till vederbörande propositioner och motioner.

1:o.

Telefondirektören Anders Lignell (tilläggs pension). I en den 17 mars 1933 dagtecknad proposition nr 230 har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att telefondirektören i Stockholm Anders Lignell må från och med dagen näst efter den, då han avgår ur tjänst, under sin återstående livstid av telegrafverkets medel uppbära — utöver honom författningsenligt tillkommande pension — en tilläggs pension till sådant belopp, att sammanlagda pensionsförmånen kommer att uppgå till 7,000 kronor för år.

Av handlingarna i ärendet inhämtas:

Lignell är född den 28 augusti 1866 och uppnår alltså 67 års ålder under loppet av augusti månad 1933. Efter att från sitt inträde i telegrafverkets tjänst år 1885 hava innehaft skilda befattningar inom verket blev Lignell av telegrafstyrelsen förordnad att från och med den 1 januari 1919 uppehålla telefondirektörstjänsten i Stockholm, vilken befattningskonstituerade innehavare från och med den 1 november 1918 varit av Kungl. Maj:t förordnad att tills vidare vara överingenjör och chef för Stockholms telefonanläggningar. Från och med den 1 juli 1920 blev Lignell av Kungl. Maj:t konstituerad till trafikdirektör vid telegrafverket. Förordnandet såsom telefondirektör innehades dock fortfarande av Lignell till och med den 30 juni 1925. Ordinarie innehavaren av sistnämnda tjänst, vilkens förordnande såsom överingenjör ävenledes fortgått, avgick med pension den 1 juni 1925. Till följd av beslut vid 1925 års riksdag blev telefondirektörstjänsten i Stockholm från och med den 1 juli 1925 omhil-

dad från tjänst, som tillsättes medelst konstitutorial, till sådan tjänst, som omförmäles i 5 § avlöningsreglementet för kommunikationsverken och som tillsättes av Kungl. Maj:t genom förordnande på viss tid. Jämlikt Kungl. Maj:ts brev den 22 maj 1925 förordnades Lignell att vara telefondirektör i Stockholm för en tid av sex år, räknat från och med den 1 juli 1925. Detta förordnande har jämlikt brev den 29 maj 1931 förnyats att gälla tiden från och med den 1 juli 1931 till och med den 31 augusti 1933.

Enligt 13 § pensionslagen för kommunikationsverken utgör pensionsunderlaget för den förordnandetjänst, som Lignell nu innehar, 7,000 kronor. För erhållande av pension till detta belopp kräves jämlikt 14 § 1 mom., att förordnandet å tjänsten skall hava fortgått minst tolv år.

Kungl. Maj:ts förslag innebär, att Lignell, som vid sin avgång ur tjänst icke kan räkna längre tjänstetid i sin förordnandebefattning än något över 8 år och författningsenligt är berättigad till trafikdirektörs pension, utgörande 6,684 kronor, skulle komma i åtnjutande av samma pensionsbelopp, som skulle till honom utgått, därest förordnandet å tjänsten fortgått i minst 12 år, eller 7,000 kronor för år.

Utskottet, som icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition.

2:o.

Gårdskarlen vid posthuset i Hälsingborg Jöns Olsson. I en den 17 mars 1933 dagtecknad proposition nr 231 har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, i punkten 1 föreslagit riksdagen medgiva, att gårdskarlen vid posthuset i Hälsingborg Jöns Olsson må från och med månaden näst efter den, varunder han frånträder sin anställning vid postverket, under sin återstående livstid uppbära en årlig pension av 708 kronor, att utgå av postmedel.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Olsson är född den 15 mars 1858;

att han från och med den 1 september 1912 varit eldare och gårdskar vid posthuset i Hälsingborg samt från och med den 1 april 1921 tillika varit gårdskar vid en intill posthuset belägen, av postverket från sistnämnda tidpunkt förvärvad fastighet;

att med dessa sysslor varit förenade ytterligare en del åligganden, såsom att i postverkets fastigheter verkställa vissa reparationsarbeten, att ombesörja rengöring av vissa postverkets åkdon m. m.;

att Olsson därjämte under åren 1911—1929 varit entreprenör för posttransporterna i Hälsingborg;

att hans uppdrag som gårdskarll och eldare m. m. krävt, före år 1924 omkring 6 timmars arbete för dag samt från och med sistnämnda år omkring 8 timmars arbete för dag;

samt att Olsson såsom gårdskarll och eldare uppburit ersättning av postmedel, som för de tio senaste åren utgått med följande belopp, nämligen år 1923 med 1,080 kronor, år 1924 med 1,245 kronor, vart och ett av åren 1925—1928 med 1,740 kronor, år 1929 med 1,815 kronor samt vart och ett av åren 1930—1932 med 2,640 kronor, å vilka belopp dyrtidstillägg ej utgått.

Utskottet får hemställa,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

3:o.

Städerskan vid postkontoret i Avesta Amanda Karolina Fröding, född Larsson. I punkten 2 av förevarande proposition har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att städerskan vid postkontoret i Avesta Amanda Karolina Fröding, född Larsson, må från och med månaden näst efter den, då hon lämnar sin anställning vid nämnda postkontor, under sin återstående livstid uppbära en årlig pension av 300 kronor, att utgå av postmedel.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Fröding är född den 6 december 1874;

att hon är änka;

att hon varit anställd såsom städerska vid postkontoret i Avesta sedan den 1 september 1911;

att hon varit sysselsatt med städningen omkring 3 1/2 timmar om dagen;

att hennes ersättning för städningsarbetet sedan den 1 oktober 1920 utgjort 480 kronor för år, varå dyrtidstillägg icke utgått;

samt att hennes arbetsförmåga på grund av sjukdom numera är varaktigt nedsatt till 1/3 eller mindre av den för fullt arbetsför person normala arbetsförmågan.

Ehuru ifrågavarande anställning icke krävt en arbetstid av normal omfattning, har utskottet icke velat motsätta sig bifall till Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

Utskottet.

4:o.

Förra städerskan hos vattenfallsstyrelsen Allda Maria Kullman. I punkten 3 av samma proposition har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att förra städerskan hos vattenfallsstyrelsen Allda Maria Kullman må från och med månaden näst efter den, varunder hon lämnat sin anställning hos vattenfallsstyrelsen, under sin återstående livstid uppbära en årlig pension av 408 kronor, att utgå av statens vattenfallsverks medel.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,
att Kullman är född den 9 oktober 1864;

att hon var anställd såsom städerska hos vattenfallsstyrelsen från februari 1918 till och med den 26 augusti 1932, då hon på grund av sjukdom och ålderdomssvaghet måste lämna sin anställning hos styrelsen;

att hennes arbetstid hos styrelsen i medeltal omfattade omkring 110 timmar i månaden;

att Kullmans ersättning för det av henne utförda städningsarbetet från och med den 1 juli 1925 utgick med omkring 1,000 kronor för år;

ävensom att hon saknar egna medel samt underhåll och vård av annan person.

Utskottet.

Av den föreliggande utredningen framgår, att Kullman vid anställningens början uppnått en levnadsålder av över 53 år och att hennes anställningstid understiger 15 år. Vid nu angivna förhållanden och då därjämte det arbete, hon haft att utföra, icke krävt en arbetstid av normal omfattning, har utskottet icke funnit skäl förorda att pension av statsmedel i detta fall beviljas. Med framhållande, att pensionering hitills under liknande förhållanden icke pläгат ske, får utskottet sålunda avstyrka bifall till Kungl. Maj:ts förslag och hemställa,

att Kungl. Maj:ts förevarande framställning icke må av riksdagen bifallas.

5:o.

Arbetaren vid Trollhätte kanalverk Karl Johan Isaksson. Under punkten 4 av förevarande proposition föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att arbetaren vid Trollhätte kanalverk Karl Johan Isaksson må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar sin anställning, under sin återstående livstid uppbära en årlig pension av 612 kronor, att utgå av statens vattenfallsverks medel.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,
att Isaksson är född den 30 januari 1862;

att han varit anställd såsom diversearbetare vid Trollhätte kanalverk i en följd sedan den 8 november 1915;

att han under de sista 5 åren tjänstgjort såsom nattvakt;

att hans sammanlagda arbetsinkomst under år 1931 uppgick till 2,050 kronor;

att han enligt för honom utfärdat läkarintyg lider av åderförkalkning, vilken sjukdom gör honom mindre lämplig att behörigen sköta sitt arbete; samt att han är medellös.

Utskottet hemställer,

att Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning må av riksdagen bifallas.

6:o.

Förra städerskan hos domänstyrelsen Hulda Kristina Murberg, född Werner. I punkten 5 föreslår Kungl. Maj:ts riksdagen medgiva, att förra städerskan hos domänstyrelsen Hulda Kristina Murberg, född Werner, må, räknat från och med den 1 januari 1933, under sin återstående livstid uppbära en årlig pension av 408 kronor, att utgå av statens domäners fond.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Murberg är född den 3 augusti 1872;

att hon under tiden 1 september 1911—31 december 1931 med biträde av utav henne anlitad arbetskraft handhaft städningen av domänstyrelsens lokaler;

att hon varit sysselsatt med städningsarbetet omkring 3 timmar om dagen;

att hon — förutom ersättning för de varje vår och höst återkommande storrengöringarna — för städningens utförande under de senare åren uppburit tillhoppa 5,314 kronor för år, varav hon själv åtnjutit såsom ersättning för av henne utfört arbete omkring 1,800 kronor för år;

att hon enligt läkarintyg på grund av sjukdom (kronisk ledreumatism och kärlförkalkning) är och för framtiden kommer att vara oförmögen att genom arbete försörja sig;

samt att hon efter sin år 1932 avlidne man åtnjuter pension från civilstatens änke- och pupillkassa, vilken pension för närvarande uppgår till belopp av 266 kronor för år jämte dyrtidstillägg.

I samband härmed har utskottet till behandling förehaft en *motion II: 221* av fru *Östlund* jämte två av kammarens övriga ledamöter, vari hemställts, »att riksdagen måtte besluta tillerkänna änkan Hulda Kristina Murberg en årlig pension å 350 kronor.»

Utskottet.

Utskottet, som icke velat motsätta sig att pension beviljas i förevaranda fall, har beträffande pensionsbeloppets storlek icke funnit något att anmärka mot Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottet hemställer förty,

att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts ifrågasvarande framställning och i anledning av berörda motion II: 221, må medgiva, att förra städerskan hos domänstyrelsen Hulda Kristina Murberg, född Werner, må, räknat från och med den 1 januari 1933, under sin återstående livstid uppbära en årlig pension av 408 kronor, att utgå av statens domäners fond.

7:ö.

E. o. kronojägaren Erik Danielsson Almgren. Under punkten 6 av ifrågasvarande proposition har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att e. o. kronojägaren i Västerdalarnas revir Erik Danielsson Almgren må från och med dagen näst efter den, då hans förordnande inom domänverket upphör — dock tidigast från och med den 21 augusti 1933 — under sin återstående livstid uppbära en årlig pension av 1,200 kronor, att utgå av statens domäners fond.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,
att Almgren är född den 20 augusti 1868;
att han under tiden 14 juli 1885—18 januari 1889 varit anställd såsom soldat vid Dalregementet och under tiden 9 november 1890—31 oktober 1892 tjänstgjort såsom artillerist vid dåvarande Vaxholms artillerikår;
att han under åren 1902—1905 under en tid av sammanlagt 1 år 4 månader biträtt såsom förman vid dikesundersökningar å kronoparker m. m.;
att han sedan den 30 oktober 1908 oavbrutet tjänstgjort vid domänverket, till en början såsom extra kronojägare utan lön, från och med den 1 januari 1910 såsom extra kronojägare med lön samt från och med den 1 januari 1921 såsom extra ordinarie kronojägare;
samt att han såsom placerad i tjänstegrupp 5, lönegrupp C, löneklass VII, i löneplanen för extra ordinarie tjänstemän vid domänverket sedan den 1 juli 1929 åtnjutit en månadslön av 235 kronor, motsvarande en årslön av 2,820 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

8:o.

E. o. kronojägaren Per Anton Åberg. Kungl. Maj:t har i punkten 7 av förevarande proposition föreslagit riksdagen medgiva, att e. o. kronojägaren i Sollefteå revir Per Anton Åberg må från och med dagen efter den, då hans förordnande inom domänverket upphör, under sin återstående livstid uppbära en årlig pension av 1,116 kronor, att utgå av statens domäners fond.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Åberg är född den 1 april 1867;

att han under tiden 1 januari 1903—26 april 1910 innehade förordnande såsom extra bevakare och i nämnda egenskap fullgjorde effektiv tjänstgöring under omkring 3 år 4 månader;

att han förordnades till extra kronojägare utan lön den 27 april 1910;

att han innehade förordnande såsom extra kronojägare med arvode under åren 1912—1920 och därunder var inkallad i tjänstgöring under omkring 5 månader om året under vart och ett av åren 1912, 1913 och 1914 samt i en följd från och med den 1 januari 1915;

att han från och med den 1 januari 1921 varit e. o. kronojägare;

att han efter särskilda förordnanden uppehållit kronojägartjänst under 1 månad 8 dagar och förestått en extra bevakningstrakt under sammanlagt 2 år 1 månad 20 dagar;

att han såväl under anställningstiden såsom bevakare som under åren 1898—1902 under olika tider, företrädesvis sommarmånaderna, arbetat såsom dikare m. m. i domänverkets tjänst;

samt att han såsom placerad i tjänstegrupp 5, lönegrupp C, löneklass VII, i löneplanen för extra ordinarie tjänstemän vid domänverket sedan den 1 oktober 1929 varit berättigad till en månadslön av 235 kronor, motsvarande en årslön av 2,820 kronor.

Utskottet får hemställa,

att Kungl. Maj:ts förevarande framställning må vinna riksdagens bifall.

9:o.

Förre e. o. kronojägaren Johan Nilsson. I punkten 8 av förevarande proposition nr 231 föreslår Kungl. Maj:t slutligen riksdagen medgiva, att förre e. o. kronojägaren i Pajala revir Johan Nilsson må, räknat från och med den 1 januari 1932, under sin återstående livstid uppbära en årlig pension av 252 kronor, att utgå av statens domäners fond.

Med förmälan att delägarna i Pajala, Junosuando och Täreändö socknars allmänningsskogar beviljat Nilsson en årlig pension av 250 kronor

från och med början av år 1930, under förutsättning att domänstyrelsen beviljade lika stort belopp, har styrelsen hemställt att Nilsson, som under åtskilliga år fullgjort viss tjänstgöring för statens räkning, måtte erhålla pension.

Utskottet har icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer därför,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevärande framställning.

10:o.

Förre postföraren Johan Gustav Myhrberg. I motion II:31 föreslå herrar *Andersson* i Igelboda och *Eriksson* i Sandby, att riksdagen av postmedel ville tilldela förre postföraren Johan Gustav Myhrberg ett årligt understöd av 600 kronor att utgå räknat från den 1 juni 1932 under hans återstående livstid.

Av föreliggande utredning framgår följande:

Myhrberg, som är född den 23 maj 1860, har enligt avtal med postverket besörjt postföring med häst och åkdon å linjen Öregrund—Östhammar under maj månad 1884, å linjen Harg—Östhammar—Öregrund från och med den 1 juni 1884 till och med den 30 april 1897 och å linjen Öregrund—Östhammar från och med den 1 maj 1897 till och med den 31 maj 1926, eller sammanlagt i 42 år och 1 månad.

Postföringslinjen Öregrund—Östhammar har en längd av 22 km. Postföringen å denna linje har av Myhrberg bestritts under åren 1897—1899 med 6 turer i veckan, under åren 1900—1911 med 6 turer i veckan under månaderna september—maj och med 7 turer i veckan under månaderna juni—augusti samt från och med år 1912 under årets samtliga månader med 7 turer i veckan. Alltsedan postföringen utökats att omfatta 7 turer i veckan har Myhrbergs dagliga arbetstid med postföringens bestridande varierat mellan 6¹/₂ och 9¹/₂ timmar samt i medeltal uppgått till 8¹/₂ timmar — däri inräknad väntetid i Östhammar av i genomsnitt 3¹/₂ timmar per dag.

I ersättning för postföringen har till Myhrberg utbetalats:

För tiden:	Legs för tur fram och åter:
$\frac{1}{5}$ 1897— $\frac{31}{8}$ 1907 (årsersättning 846 kronor) =	kronor 2: 71
$\frac{1}{9}$ 1907—1917	» 3: —
1918	» 6: —
1919— $\frac{31}{5}$ 1922	» 12: —
$\frac{1}{6}$ 1922— $\frac{31}{5}$ 1926	» 10: —.

Sistnämnda ersättning motsvarar 3,650 kronor för år.

För sitt arbete i postverkets tjänst har Myhrberg erhållit gott vitsord.

Beträffande anledningen till att Myhrberg år 1926 frånträdde postförarsysslan har i motionen anförts, att han övertalats därtill av en firma, som hade för avsikt att inrätta automobilomnibustrafik å linjen Öregrund—Östhammar—Gimo, och som för att ekonomiskt säkerställa företaget önskat övertaga postföringen. Då Myhrberg icke velat gå i vägen för detta för orten allmännyttiga företag, hade han låtit förmå sig att frånträda sitt kontrakt med postverket till förmån för firman mot att denna förband sig att till Myhrberg under sex år eller till den 1 juni 1932 utbetala viss gottgörelse. Av utredningen framgår, att denna gottgörelse uppgick till 4 kronor per dag.

Över motionen har utskottet inhämtat utlåtande av *generalpoststyrelsen*, som anför följande:

Enligt av Kungl. Maj:t i brev till generalpoststyrelsen den 20 juni 1913, 28 juni 1918 och 28 februari 1930 fastställda grunder för åtnjutande av årligt understöd gäller, att dylikt understöd kan tilldelas poststationsföreståndare, lantbrevbärare och lådbrevbärare, som i sådan egenskap tjänstgjort minst 25 år eller, undantagsvis, under kortare tid, och som befinnas vara i behov av understöd. Dessa grunder, vilka fastställts efter riksdagens hörande, medgiva icke tilldelande av understöd åt sådana *postförare*, som, utan att verkställa lantbrevbäring, allenast forsla post direkt mellan två eller flera postanstalter.

Emellertid har riksdagen vid vissa tillfällen beviljat postförare årliga understöd att utgå av postmedel. Uppgift å samtliga de fall, då understöd till förutvarande postförare hittills beviljats, återfinnes i bankoutskottets utlåtande nr 25 vid 1929 års riksdag. I vederbörande bankoutskotts utlåtanden i dessa understödsärenden (senast vid 1930 års riksdag, utlåtande nr 31) har i överensstämmelse med generalpoststyrelsens uppfattning i frågan framhållits, att understöd till förutvarande postförare endast bör förekomma, då särskilda omständigheter föreligga, såsom t. ex. skada under tjänstutövning eller synnerligen lång anställningstid under sällsynt svåra och krävande förhållanden m. m.

Då sådana särskilda omständigheter, som ovan berörts, i nu förevarande fall icke äro för handen, har generalpoststyrelsen vid prövning av en utav Myhrberg till styrelsen i juli 1931 ingiven framställning om understöd funnit densamma icke böra föranleda någon generalpoststyrelsens åtgärd. Generalpoststyrelsen anser sig på ovan anförda skäl icke heller nu böra tillstyrka bifall till föreliggande motion.

Därest emellertid riksdagen skulle finna, att Myhrberg bör tillerkännas understöd, är från generalpoststyrelsens sida intet att erinra vare sig mot det av motionärerna föreslagna understödsbeloppet, 600 kronor för år, att utgå från den 1 juni 1932 räknat, eller mot att understödet i fråga må utgå av postmedel.

Såsom generalpoststyrelsen erinrat, har understöd till postförare — vilka icke kunna betraktas sasom befattningshavare i postverkets tjänst — hittills pläгат beviljas endast då särskilda omständigheter föreläggat, såsom t. ex. skada under tjänstutövning eller synnerligen lång anställningstid under sällsynt krävande förhållanden m. m. Enligt utskottets mening kunna i här förevarande fall icke åberopas omständigheter av

Utskottet.

den art, att de utgöra tillräcklig motivering för ett understöd av statsmedel. Utskottet får därför i likhet med generalpoststyrelsen avstyrka bifall till motionen.

Utskottet hemställer,

att förevarande motion II:31 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

11:o.

Förre lantbrevbäraren Karl Johan Bergström. I motion II:47 föreslå herrar *Fast* och *Andersson* i Löbbo, »att riksdagen måtte bevilja förre lantbrevbäraren Karl Johan Bergström ett årligt understöd för hans återstående livstid med ett belopp av 400 kronor eller det belopp som kan prövas skäligt, att utgå från den 1 augusti 1932 av kungl. postverkets medel».

Av i ärendet verkställd utredning framgår huvudsakligen följande:

Bergström, som är född den 11 juni 1866, har enligt kontrakt med postverket bestritt gående lantbrevbäring å linjen Nässjö—Blankefall under tiden 1 augusti 1917—1 augusti 1932. Denna lantbrevbäring omfattade för tiden till och med den 28 februari 1931 tre turer i veckan fram och åter på den 12 km. långa linjen Nässjö—Blankefall samt från och med den 1 mars 1931 en tur varje söckendag å ringlinjen Nässjö—Blankefall—Nässjö, vilken ringlinje har en längd av 22 km.

För bestridandet av det med lantbrevbäringen förenade arbetet beräknas hava åtgått en tid av 6½ timmar per tur, motsvarande för tiden 1 augusti 1917—28 februari 1931, för helt år räknat 1,014 timmar och för tiden 1 mars 1931—31 juli 1932, likaledes för helt år räknat 1,950 » .

Ersättningen från postverket för lantbrevbäringen utgick år 1917, således vid den tidpunkt då Bergström tillträdde lantbrevbäringssysslan, med 2 kronor 50 öre per tur fram och åter (= 390 kronor för helt år), höjdes sedermera vid olika tillfällen och utgjorde under tiden 1 januari 1928—28 februari 1931 6 kronor 75 öre per tur fram och åter, vilket motsvarar 1,053 kronor för helt år. Från och med den 1 mars 1931, då linjen omlades till ringlinje med en tur varje söckendag, utgick ersättningen med 6 kronor 25 öre per tur, motsvarande 1,875 kronor per år.

Utskottet har över motionen inhämtat utlåtande av *generalpoststyrelsen*. Efter omnämnande, att postmästaren i Nässjö, under vilken nu ifrågavarande lantbrevbäringslinje lyder, i ärendet meddelat att Bergström fullgjort sitt arbete i postverkets tjänst utan anmärkning och att han är i behov av understöd, anför styrelsen följande:

Enligt gällande bestämmelser, vilka utfärdats efter riksdagens hörande, kunna *lantbrevbärare* vid avgång från tjänsten av generalpoststyrelsen

beviljas ålderdomsunderstöd för sin återstående livstid. Stadganden rörande tilldelandet av sådant understöd hava ursprungligen meddelats genom Kungl. Maj:ts brev den 20 juni 1913, vari bland annat föreskrivits att, då lantbrevbärare avgått från sin befattning efter att hava tjänstgjort minst 25 år, må, därest den avgångne befinnes vara i behov av understöd, till honom utbetalas årligt ålderdomsunderstöd med lämpligt belopp, dock högst vad som motsvarar två tredjedelar av det arvode, som till honom senast utgått från postverket. Sedermera har genom brev den 28 juni 1918 bland annat förordnats att, utan hinder av föreskrifterna i brevet den 20 juni 1913, lantbrevbärare med kortare tjänstetid än 25 år må undantagsvis och särskilt när vederbörande därjämte antingen före eller efter sin tjänstetid såsom lantbrevbärare tjänstgjort i annan egenskap vid postverket, kunna tilldelas understöd i enlighet med i 1913 års brev stadgade grunder.

På grund av dessa bestämmelser har generalpoststyrelsen ansett sig böra medgiva ålderdomsunderstöd allenast åt sådana lantbrevbärare, som tjänstgjort i verket under i regel sammanlagt minst 20 år. I ett eller annat undantagsfall, då särskilt starka skäl för avvikelse från sagda regel förelegat, har generalpoststyrelsen emellertid tilldelat vederbörande understöd efter en tjänstgöringstid något understigande 20 år — givetvis reducerat med hänsyn till den kortare tjänstgöringstiden. I intet fall har dock vid understöds beviljande tjänstgöringstiden varit kortare än 17 år.

Av det ovan anförda framgår, att Bergströms tjänstgöringstid såsom lantbrevbärare endast omfattar 15 år, att han börjat sitt arbete i postverkets tjänst först vid fyllda 51 år och att det arbete, han utfört för postverkets räkning, under blott 1½ år av hans tjänstgöring kan sägas hava utgjort hans huvudsakliga sysselsättning. Med anledning härav anser generalpoststyrelsen, som tidigare avslagit av honom till styrelsen ingiven framställning om ålderdomsunderstöd, sig icke böra tillstyrka bifall till nu föreliggande motion.

På grund av att motionärerna hemställt om årligt understöd åt Bergström med 400 kronor eller det belopp, som kan prövas skäligt, vill generalpoststyrelsen framhålla, att, därest generalpoststyrelsen funnit, att ålderdomsunderstöd i detta fall bort utgå, styrelsen, med tillämpning av gällande beräkningsgrunder för tilldelande av understöd åt lantbrevbärare, icke medgivit högre ålderdomsunderstöd än 240 kronor för år.

Med hänvisning till vad generalpoststyrelsen anført får utskottet, som funnit tillräckliga skäl i detta fall icke föreligga för beviljande av understöd, hemställa,

Utskottet.

att förevarande motion II:47 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

12:o.

Förre järnvägsarbetaren Carl Emil Groth. I motion II:222 hemställer herr *Hage*, att riksdagen måtte tillerkänna förre järnvägsarbetaren Carl Emil Groth i Malmberget ett årligt understöd eller livränta med det belopp, som kunde anses skäligt med hänsyn till vad i motionen anförts.

Av tillgängliga handlingar inhämtas,
att Groth är född den 6 maj 1860 och alltså 73 år gammal;
att han, enligt egen uppgift, varit anställd vid statliga järnvägsbyggnadsarbeten under åren 1885—1893 eller 9 år;
att han under år 1893 under arbete för statens räkning varit utsatt för ett olycksfall, som medfört förlust av högra ringfingret;
att olycksfallet, med tillämpning av gällande grunder för fastställande av invaliditetsersättning enligt 1916 års olycksfallsförsäkringslag, ansetts medföra en nedsättning av arbetsförmågan med 20 procent;
att Groth, som varit anställd vid Luossavaara-Kirunavaara aktiebolag, därifrån sedan den 1 november 1922 åtnjuter pension, för närvarande utgående med 900 kronor om året;
samt att en av Groth gjord ansökning om pension eller olycksfallserättning av statsmedel den 21 oktober 1932 varit föremål för prövning av Kungl. Maj:t utan att föranleda åtgärd.

Utskottet avstyrker åtgärd i anledning av motionen och hemställer,

att förevarande motion II:222 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

13:o.

Förre banarbetaren J. A. Sandberg. I motion II:226 har herr *Lövgren* hemställt, »att riksdagen måtte tillerkänna banarbetaren Johan Aron Sandberg i Västra Flakaträsk, Morjärv, Norrbottens län, en pension till skäligt belopp att utgå från och med år 1933».

Av handlingarna i ärendet inhämtas,
att Sandberg är född den 9 augusti 1864 och alltså 68 år gammal;
att han före år 1931 under olika tider haft anställning i ban- och byggnadsarbeten vid statens järnvägar;
samt att en av Sandberg under år 1930 hos järnvägsstyrelsen gjord ansökning om pension genom beslut av styrelsen den 31 mars 1931 lämnats utan bifall, enär i ärendet icke blivit styrkt, att sökandens tjänstetid vid statens järnvägar uppgått ens till den för erhållande av gratifikation föreskrivna minimitiden 20 år.

I motionen har — liksom i nyssnämnda hos järnvägsstyrelsen gjorda framställning — åberopats dels vissa år 1930 av f. d. arbetskamrater m. fl. upprättade intyg, avseende arbetsanställningar åren 1902—1930, dels ock en av baningenjören vid statens järnvägars 20:e bansektion verkställd utredning angående Sandbergs anställningar åren 1903—1930.

Över ifrågavarande motion har utskottet inhämtat utlåtande av statskontoret, som hört järnvägsstyrelsen.

Järnvägsstyrelsen har anfört följande:

Styrelsen har icke funnit styrkt, att Sandberg varit anställd vid statens järnvägar i vidare mån, än som framgår av den utredning angående Sandbergs anställningsförhållanden, som verkstälts av baningenjören vid 20 bansektionen. Med synnerligen välvillig räkning — därvid allenast mellanperioder av längre varaktighet lämnats utan avseende och kortare anställningsperioder utjämnats uppåt — uppgår Sandbergs sammanlagda anställningstid icke till mer än knappt 14 år. Därjämte må anmärkas, att det icke blivit styrkt, att Sandberg under någon tid varit anställd vid statens järnvägsbyggnader, varför det redan på den grund ej torde kunna ifrågakomma att bevilja Sandberg pension enligt kungörelsen den 8 november 1918 om pensionering av bland annat förmän och arbetare vid statens järnvägsbyggnader.

Med hänsyn till vad sålunda anförts anser sig styrelsen förhindrad tillstyrka bifall till motionen.

Statskontoret yttrar, att man enligt ämbetsverkets mening knappast syntes kunna på föreliggande utredning om Sandbergs arbetstider för statens räkning grunda beslut om pension åt honom.

Utskottet delar statskontorets uppfattning och avstyrker därför åtgärd i anledning av den väckta motionen.

Utskottet hemställer,

att förevarande motion II:226 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

14:o.

Arbetaren vid Granviks kronopark Frans Andersson. I motion II:77 har herr *Bäcklund* föreslagit, »att riksdagen må medgiva, att sågverksarbetaren vid Granviks kronopark Frans Andersson må från och med månaden näst efter den, vari han entledigas från sin anställning, under sin återstående livstid uppbära en årlig pension av 1,156 kronor, att utgå från statens domäners fond».

Av tillgängliga handlingar inhämtas,

att Andersson är född den 19 november 1859 och alltså 73 år gammal;
att han alltsedan barndomen haft arbete vid Granviks bruk, vilket år 1891 övertagits av kronan och bildat Granviks kronopark, samt att han alltjämt fullgör arbete vid Granviks såg;

att hans arbetsförtjänst under de senaste tio åren utgjort i medeltal 1,338 kronor årligen, vartill kommit fri bostad och vedbrand, vilka naturaförmåner av vederbörande jägmästare uppskattats till ett värde av 130 kronor;

samt att Andersson sedan lång tid tillbaka uppburit årlig livränta till belopp av 60 kronor i anledning av skada, som förorsakats av olycksfall i arbete.

Över motionen har utskottet inhämtat utlåtanden av domänstyrelsen och statskontoret.

Domänstyrelsen har funnit Anderssons långvariga, av både nuvarande och förutvarande jägmästare synnerligen väl vitsordade tjänstgöring göra honom väl förtjänt av ett årligt understöd från statens sida, när han lämnade sin anställning. Styrelsen har ej haft annat att erinra mot det i motionen föreslagna pensionsbeloppet än att från detta belopp borde avdragas den Andersson tillkommande livräntan å 60 kronor, varvid pensionen syntes böra fastställas till 1,104 kronor.

Statskontoret har ansett goda skäl föreligga för beredande av något understöd åt Andersson, men har med anledning av vad som upplysts angående storleken av Anderssons arbetsförtjänst framhållit, att det i motionen ifrågasatta pensionsbeloppet syntes vara väl högt, särskilt som därå skulle utgå dyrtidstillägg. En pension till belopp av 900 kronor vore i detta fall enligt statskontorets mening lämpligare avvägd.

Utskottet.

Utskottet tillstyrker, att pension beviljas Andersson. Med hänsyn till Anderssons långa anställningstid och i betraktande av ett av 1927 års riksdag fattat beslut om pension åt en annan arbetare vid Granviks såg har utskottet intet att erinra mot att pensionen bestämmes i enlighet med motionärens förslag med den jämkning, som förordats av domänstyrelsen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen, i anledning av förevarande motion II:77, må medgiva, att sågverksarbetaren vid Granviks kronopark Frans Andersson må från och med månaden näst efter den, vari han entledigas från sin anställning, under sin återstående livstid uppbära, utöver honom tillkommande livränta, en årlig pension av 1,104 kronor, att utgå av statens domäners fond.

Stockholm den 16 maj 1933.

På bankoutskottets vägnar:

HARALD ÅKERBERG.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar Åkerberg, Gustafsson i Stensholm, Lindley, Lindgren, Ström i Lidköping, Johansson i Friggeråker och Forssell;

från andra kammaren: herrar Leffler, Bäcklund, Laurén, Lovén, Paulsen, Johansson i Sollefteå, Wikström och Hammarlund.